

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuklarda İlkokula Hazırbulunuşluk ve Kayıt Ertelemeye İlişkin Görüşleri

Mükafat Canbolat Bozkurt

Öz

Amaç: Bu araştırmada, okul öncesi çocuklarda okula hazırbulunuşluk ve ilkökula kayıt erteleme konusunda okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın çalışma grubunu, Antalya ili Konyaaltı ve Döşemealtı İlçelerinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, 16 okul öncesi eğitim kurumundan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 40 anasınıfı öğretmeni oluşturmaktadır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. **Sonuç:** Okul öncesi eğitim öğretmenleri görüşlerine göre: 72 ayı tamamlamadan çocuklar okula başlamamalıdır. Okula hazırbulunuşluk bakımından çocuklar arasında bireysel farklılıklar vardır. Yeterli okul olgunluğa ulaşmayan çocukların kayıtları ertelenerek okul öncesi eğitime devam etmelerinin sağlanması, onların okula uyum ve ruhsal anlamda yaşayabilecekleri sorunları azaltacaktır. Anne-babaların çocuklarını okul öncesi eğitime gönderme ve kayıtlarını erteletme davranışları onların sosyo-ekonomik düzeyinden etkilenmektedir. Bazı anne-babalar, çocukları yeterli okul olgunluğuna ulaşmış olmasına rağmen, akademik ve psiko-sosyal avantaj sağlayacağı düşüncesiyle çocuklarının okula kaydını erteletirken, bazı anne-babalar da henüz hazır değilken; çocukları yıl kaybetmesin, doktor ve RAM raporu ile etiketlenmesin diye bazen de ekonomik nedenlerden dolayı ilkökula kaydettirmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığının Okul öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (MEB, 2019), okula başlama yaşı konusunda esneklik sağlayarak gelişimi önde olan çocukların erken başlamasına fırsat sağlarken diğer yandan gelişimsel olarak hazır olmayan çocukların bir yıl daha geç başlatılmasına olanak tanımaktadır.

Anahtar sözcükler: Okula hazırbulunuşluk, kayıt erteleme, okul öncesi eğitim

Pre-School Teachers'view About Childeren's Primary School Readiness Level and Postponement of Registration

Abstract

The purpose of this empirical research study is to investigate pre-school teachers' views and insights on children's school readiness regarding school enrollment registration delays. 40 pre-school teachers were randomly selected among 16 different kindergarten schools in Antalya province. The semi-structured interview technique is effectively used along with a qualitative speech analysis method. The categorized themes lead to descriptive interpretations for the participants' shared insights that provide substantial data on both children's school readiness and the pre-school teachers' perspectives on school enrollment postponements. The main finding uncovers the fact that pre-school teachers think no children should start school before they are 72 months-old. Perhaps more importantly, the participant teachers indicated that there are indeed personal differences among children that determine school readiness. The socio-economic levels of parents is considered as one of the indicators that affect parents' decision on sending their child to preschool as well as postponing the registration date due to varying circumstances. The Ministry of Education's (MEB, 2019) regulations on pre-school and primary education give parents the flexible right to enroll their children to primary school, if their child is developmentally ready or to postpone the enrollment date per one calendar year, if the child is not developmentally ready. Thus, the results of this research study reveals the following finding: While some parents prefer to postpone their socially and/or cognitively mature child's school enrollment date for gaining psychosocial and academic advantages; other parents prefer to enroll their socially and/or cognitively immature child to school for either avoiding to lose a school calendar year or avoiding the labeling of their child by a doctor or BCRC reports.

Key words: School readiness, postponement of registration, preschool education

GİRİŞ

Okula başlama, çocuğun öğrenmeye karşı tutumunun belirlenmesinde ve ileriki öğrenme yaşantılarına temel oluşturmasında büyük öneme sahiptir. Okul, çocuk için uyması gereken yeni kuralların, tanımadığı öğretmenin, yeni arkadaşların, başarmak zorunda olduğu derslerin ve yapması gereken ödevlerin olduğu yeni bir sosyal çevredir. Çocuk, bu yeni ortamda ilk kez planlı ve programlı eğitim öğretim etkinliklerine katılarak okuma yazma gibi temel akademik becerileri öğrenme görevi ile karşı karşıya kalır (Yoleri ve Tanış, 2014). Çocuğun okula uyum sağlayabilmesi için belli bir düzeyde fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal olgunluğa erişmiş olması gerekmektedir (İnal, 2013). Okula hazırbulunuşluk, çocuğun okul görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli olan ön bilgi, beceri ve tutum yani ön yeterlik anlamına gelmektedir (Kutlucan Canbulat ve Yıldızbaş, 2014).

Çocuğun gelişimsel olarak okul olgunluğunu kaç yaşında kazanıp okula başlamaya hazır olduğu konusunda literatürde farklı görüşler yer almaktadır. Piaget'nin bilişsel gelişim dönemlerine göre 72 ay öncesi 'işlem öncesi dönem' olup bu dönemden önce çocukların, nedensellik bağı kurabilme, olayları başkasının görüş açısından değerlendirebilme ve benmerkezci düşünme yerine işlevsel düşünebilme yetisi henüz tam gelişmemiştir. Çocuğun ilkökul eğitimine katılabilmek için gerekli olan duygusal, bilişsel, dil ve motor becerileri henüz yeterli olgunluğa ulaşmamıştır (Kol, 2011). Thorndike, hazırbulunuşluğu, merkezi sinir sisteminin öğrenmeye hazır olması olarak açıklamakta ve 6-7 yaşından önce çocuğun sinir sisteminin okul görevlerini başarmaya hazır olmayacağını öngörmektedir (Senemoğlu, 1994).

Çocukların okula başlaması ile ilgili karar alınırken kronolojik yaşın yanında, fiziksel, psikomotor, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerinin de göz önünde bulundurulmasının önemini gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Arı, 2014; Canbulat ve Yıldızbaş, 2014; Gündüz ve Özarslan, 2017; Koçyiğit, 2009; Ülkü, 2007; Öztürk ve Uysal, 2013; Yeşil Dağlı, 2012). Çocukların okul olgunlukları, kalıtsal özellikleri ve çevresi nedeniyle birbirinden farklıdır (Başaran, 1998). Ancak ülkemizde ve dünyanın pek çok ülkesinde, okula başlamanın en önemli ölçütü kronolojik yaştır.

İlkokula başlama yaşı, Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda 6-7'dir (OECD, 2018). Ülkemizde; 10 Temmuz 2019 tarih ve 30827 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığının Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişiklikle birlikte, Eylül sonu 69 ayı dolduran çocukların okula kaydı yapılır. Ayrıca okul müdürleri, velisinin isteği ile 66-68 aylık çocukları ilköğretim birinci sınıfa kaydedebilirken, 69-71 aylık çocukların okul kayıtlarını da bir yıl erteleyebilir (Madde 7). 71-78 aylık çocukların ilköğretime kayıt erteleme işlemi ise sağlık kurumlarından alınacak doktor raporu ve rehberlik ve araştırma merkezlerinden alınacak olan "özel eğitim değerlendirme kurulu raporu" ile yapılabilmektedir (MEB, 2019). Okula başlama yaşı ile ilgili son yıllarda yapılan düzenlemeler birçok öğretmen, veli ve araştırmacının dikkatini, okula hazırbulunuşluk başka bir deyişle okul olgunluğu kavramına çekmiştir.

Hazırbulunuşluk

Oktay ve Unutkan (2005) hazırbulunuşluğu, çocuğun herhangi bir duygusal karmaşa yaşamadan, kolayca öğrenebilmesi olarak tanımlamaktadır. Başaran'a (1998) göre ise hazırbulunuşluk; bireyin olgunlaşma ve öğrenme yoluyla bir etkinliği yapmaya sosyal, duyuşsal, bilişsel ve psikomotor açıdan hazır olmasıdır.

Araştırmacılar, okula hazırbulunuşluk kavramı ve ilköğretime geçişte çocukların sahip olmaları gereken beceriler ve yeterlilikler konusunda görüş birliği içinde olmamakla birlikte, onların bazı gelişimsel şartları yerine getirmeleri gerektiği konusunda hemfikirdirler. Bunlar; sosyal, duygusal ve psikomotor gelişimin yeterli düzeyde olması, öğrenmeye karşı olumlu yaklaşım, dili kullanım yeterliliği, bilişsel ve genel bilgi düzeyidir (Oktay, 2007; Kandır ve Orçan, 2009).

Dinç (2013), okula hazır olmayı çocukların, ailelerin ve okulun hazır olması olarak üç boyutta ele almaktadır. Birinci boyut; çocuğun bilişsel, motor, sosyal duygusal, dil becerileri, bilgiyi kavrama ve genel bilgiler konusunda yeterli gelişim seviyesine ulaşmasıdır. İkinci boyutu okulun olanaklarının farklı sosyo ekonomik çevrelerden gelen çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olmasıdır. Üçüncü boyutu ise ailenin ve diğer çevrenin çocuğun hazır olmasına sağladığı yararları içermektedir (Dinç, 2013).

Okula hazırbulunuşluğu ve uyumu etkileyen faktörler

Çocuğun okula hazır bulunuşluğunu ve uyumunu birçok faktör etkilemektedir. Bunların çocukla ilişkili faktörler, çevresel faktörler (aile, okul) olarak sınıflandırıldığı görülmektedir.

Çocuktan kaynaklanan faktörler

Fiziksel faktörler, çocuğun kronolojik yaşı, genel sağlık durumu, beyin ve beden gelişimi, görme-işitme becerileri ve el-göz koordinasyonu ile ilgilidir. (Oktay, 2007).

Bilişsel faktörler: Çocukların dikkat, bellek, akıl yürütme, problem çözme, dili kullanma ve anlama, öğrenme gibi zihinsel becerileri ile ilgilidir. Okuma yazma becerileri, dikkat, analiz, sınıflama, sıralama ve sentez gibi zihinsel becerileri içinde barındırır ve çocuğun okuma yazmayı öğrenmesinde oldukça etkilidir (Taşkın; 2013).

Duygusal faktörler: Çocuğun duygusal hazırbulunuşluğu, duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde ifade edebilmesi, etkinliklere ilgi ve istek duyması, ailesinden ayrılabilmesi, kendine güvenmesi gibi becerileri içerir (Yörükoğlu, 2010).

Sosyal faktörler: Sosyal beceriler, çocuğun diğer çocuklarla yakın ilişki ve dostluk kurma, grubun bir parçası olmayı öğrenme, işbirliği yapabilme, çatışma çözme, başkalarına şefkatli olma, sevgi duyma gibi becerileri ifade eder (Senemoğlu, 1994). Sosyal becerileri güçlü olan çocuklar okula daha kolay uyum sağlar (Polat ve Yağbasan, 2019; Erten, 2012).

Çocukların okula uyum sağlayabilmelerini ve başarılı olabilmeleri sağlayan fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal beceriler öz düzenleme becerileri olarak da adlandırılmaktadır. Öz düzenleme, başkalarının duygularını kavrama, yönergeleri anlama ve dikkatini odaklama, kendi duygu ve davranışlarını kontrol etme, akranlarıyla olan sosyal etkileşimlerini düzenleyebilme ve işbirliği yapabilme becerilerini kapsar (Fındık Tanrıbuyurdu, 2012; Koçyiğit, 2018). Öz düzenleme becerileri, okula uyumu ve hazırbulunuşluğu etkileyen üst düzey becerilerdir (Bayındır ve Biber, 2009; Şepitçi Sarıbaş ve Gültekin Akduman, 2019; Tekin ve Koçyiğit, 2020).

Aile faktörü

Ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi, anne babaların okula ve çocuklarının eğitimine ilişkin inanç, tutum ve uygulamaları, ailedeki çocuk sayısı, çocuğa sunduğu fiziksel/sosyal çevre ve eğitim olanakları çocuğun okula hazırbulunuşluk düzeyini önemli ölçüde etkilemektedir (Aydoğan, 2006; Erkan, 2011; Taner ve Başal; 2013)

Okuldan kaynaklanan faktörler

Okula ilişkin faktörler; çocuklara ileri düzeyde öğrenme olanaklarını sağlayan bir okul çevresi, çocukların okula uyum sağlamalarına yardımcı olabilecek ve ebeveynlere rehberlik edebilecek donanıma sahip öğretmenler olarak ifade edilmektedir (UNİCEF, 2012).

Araştırmalar, okul öncesi eğitimin, çocuğun okula uyumu ve hazırbulunuşluğunu önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir (Alakoç Pirpir, Soydan ve Angın, 2017; Dinç, 2013; Erkan ve Kırcı, 2010; Esaspehlivan, 2006, Oktay, 2010). Okulöncesi eğitim almış çocukların sosyal ve duygusal, özbakım, fiziksel ve zihinsel becerilerinin ve genel sağlık durumları, okul öncesi eğitim almamış çocuklara göre daha gelişmiştir (Demir ve Üstün, 2018; Kayılı, 2010; Keçecioğlu, 2015). Okul öncesi eğitim çocukların, kurallara uyma, grup olarak birlikte hareket etme, yönergeleri takip etme, hakkını arama, paylaşma, duygularını ifade etme, isteklerini erteleyebilme, problem çözme gibi sosyal becerilerini geliştirmenin yanında farklı gelişim alanlarında potansiyellerini ortaya çıkararak çocukları ilkokula hazırlar (Erbay, 2008; Bilek, 2011). Milli Eğitim Bakanlığın okul öncesi eğitim amaçlarından biri de çocukları okula hazırlamaktır (Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013).

Okula erken başlama ve sonuçları

Yapılan araştırmalar incelendiğinde zihinsel, sosyal ve duygusal bakımdan hazır olmadan okula başlatılmaları, çocukların çeşitli problemler yaşamalarına ve okuldan uzaklaşmalarına sebep olabilmektedir.

Yurt dışında yapılan çalışmalarda ilkokula daha geç yaşta başlayan çocukların erken yaşta başlayan çocuklara göre akademik olarak daha başarılı olduğu (Kern ve Friedman, 2009; Stipek ve Byler 2001), erken yaşta başlayan çocukların okuma öğrenebilmek için ek yardım aldıkları okuma güçlüğü yaşadıkları ve okumaya karşı

olumsuz duygu ve tavırlar geliştirdikleri (Lever-Chain, 2001), ancak uzun vadede okul başarılarındaki farkın azaldığı veya kaybolduğu bulunmuştur (Perera, 2005).

Ülkemizde yapılan araştırmalarda ise, yaşça küçük okula başlayan çocukların uyum sorunlarının yaşı büyük olan çocuklara göre daha yaygın olduğu (Doğan, Kelleci ve Sabancıoğulları, 2008), okuma, yazma ve basit sayısal işlemlerde daha düşük performans gösterdikleri (Arı, 2014), görsel belleklerinin yeterince gelişmemiş olması nedeniyle daha yavaş öğrendikleri, sonucuna ulaşılmıştır (Gündüz ve Çalışkan, 2013). Ayrıca parmak kaslarının ve el-göz koordinasyonlarının yeterince gelişmemiş olması, çocukların, çabuk yorulmalarına, kalemi doğru tutamamalarına, çirkin ve yanlış yazmalarına, yazı yazmak ile ilgili olumsuz duygu geliştirmelerine neden olmaktadır (Yangın, 2007). Okul olgunluğu yetersiz olan çocuklar ayrıca, derslerde dikkatlerini odaklama ve sürdürme, algılama, derslerin hedeflenen kazanımlarını belirlenen sürelerde yetiştirme, aileden ayrılma, temizlik ve hijyen kurallarına dikkat etme gibi konularda sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu durum da çocuklarda başarısızlık duygusu ve özgüven kaybına yol açabilmektedir (Doğan vd., 2008).

Türk Tabipleri Birliği tarafından hazırlanan rapora göre (2012), çocuk 6 yaştan önce zihinsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik olarak ilkokula hazır değildir. Hazır olmadan okula başlamak, çocuklar üzerinde psikolojik baskı oluşturarak çeşitli psikiyatrik sorunlara neden olabilir. Dikkat becerileri ve dürtü kontrolü henüz tam gelişmediği için bu çocuklar, sınıfta davranış kontrolü sağlamada, kurallara uymada, dikkatlerini uzunca bir süre yoğunlaştırabilmede zorlandıklarından öğretileri tarafından ‘hiperaktif’ olarak nitelendirilerek gereksiz yere doktora tedavi amaçlı gönderilmektedir. Uğur ve Arkadaşlarının (2016) ‘‘İlköğretime Başlama Yaşı İle Ruh Sağlığı Sorunlarının İlişkisini’’ inceledikleri araştırmada, okula erken başlatılan çocukların, rapor olarak ana sınıfına giden çocuklara göre daha fazla uyum zorlukları, dikkat sorunları ve psikiyatrik belirtiler gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır (Uğur, Sertçelik, Gül, Saday Duman, Kına, Erdoğan, Gürkan, Günay Kılıç, 2016).

Çocukların okulla ilgili ilk deneyimlerinde başarısız olmaması ve benlik saygılarının olumsuz etkilenmemesi için ilkokula başlamadan önce çocukların, okulun ondan beklediği görevlere hazır olup olmadıklarının belirlenmesi gerekmektedir. Çocukların okula hazırbulunuşluk düzeyini değerlendirirken sadece takvim yaşı dikkate

alınmamalı, fiziksel, zihinsel, sosyal, duygusal gelişimi düzeyi ve iletişim becerileri bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmelidir. Okul öncesi öğretmenleri, çocukların okula hazırbulunuşluk düzeylerinin değerlendirilmesi, gerekli yönlendirmelerin yapılması ve kayıt erteleme kararının alınması ile ilgili süreçte önemli bir role sahiptir. Bu nedenle, çocukların kayıtlarının ertelenerek okulöncesi eğitime devam etmelerinin onların bilişsel, sosyal, duygusal gelişimlerinde ve hazırbulunuşluk düzeylerinde fark yaratıp yaratmayacağı konusunda okul öncesi öğretmenlerin görüşleri, bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Çocukların gelişim süreçlerine yakından tanık olan okulöncesi öğretmenlerinin çocuklarda okula hazırbulunuşluk ve kayıt erteleme ile ilgili görüşlerinin incelenmesinin ilgili paydaşlara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu çalışmada, okul öncesi çocuklarda okula hazırbulunuşluk ve kayıt erteleme konusunda okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Okul öncesi öğretmenlerin görüşlerine göre;

1. Çocuklar kaç yaşında okula başlamalıdır (ay olarak)?
1. Kayıt erteleme çocukların eğitimini nasıl etkilemektedir?
2. Çocukların okula hazır olmaları için hangi gelişimsel özelliklere ve becerilere sahip olmaları gerekir?
3. Okul kaydını erteleme konusunda ailelerin tutumları nasıldır?
4. Öğrencilerinin kayıt erteletme nedenleri nelerdir?
5. Sınıflarındaki diğer öğrencilerle karşılaştıklarında, ilkokula kayıtları ertelenen öğrencilerinin okula uyumları (okula gelmeye istekli olma, etkinliklere katılım, kendini ifade etme, özbakım, fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişim, dikkatini odaklama ve sürdürme, davranış kontrolü ve kurallara uyma...) nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma modeli

Okul öncesi çocuklarda okula hazırbulunuşluk ve kayıt erteleme konusunda okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği bu araştırma, tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırma verileri nitel araştırmalarda en çok kullanılan görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşme, insanların perspektiflerini, deneyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan, oldukça etkili bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Görüşmelerde araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler, nitel veri çözümleme tekniklerinden içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Antalya ili Konyaaltı ve Döşemealtı İlçelerinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokulların bünyesindeki 13 anasınıfı ve 3 bağımsız anaokulu olmak üzere toplam 16 okul öncesi eğitim kurumundan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 40 anasınıfı öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2019-2020 öğretim yılının II. döneminde toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki hizmet yılları Tablo 1'de sunulmuştur.

Hizmet Yılı						
1-5 yıl	5-10 yıl	11-15 yıl	16-20 yıl	21-25 yıl	26-30 yıl	31 ve Üstü
1 (% 2,5)	9 (%22,5)	12 (% 30)	5 (%12,5)	6 (%15)	5 (%12,5)	2 (%4)

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet süreleri

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın dışındaki okul öncesi ve sınıf öğretmenleri ile ön görüşme yapılarak mevcut durumla ilgili görüşlerini yazmalarını istenmiştir. Literatür taraması ve bu görüşlerin incelenmesi sonucunda görüşme formunda

yer alacak sorular belirlenmiştir. Görüşme sorularını içerik ve biçim bakımından alan uzmanlarına incelenmiş ve yapılan değerlendirme sonunda bazı sorular formdan çıkarılmış bazı soruların da ifade biçimleri yeniden düzenlemiştir. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda belirlenen görüşme soruları ön uygulama için üç anaokulu öğretmenine sorulmuştur. Ön uygulamadan elde edilen veriler incelenerek sorulara son biçimi verilmiş ve uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Görüşme formu 8 sorudan oluşmaktadır.

Verilerin toplanması

Çalışmanın verileri görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yüz yüze görüşülmüş elde edilen veriler yazılı olarak kaydedilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ortalama otuz dakika sürmüştür. Görüşme sırasında öğretmenleri yönlendirmekten ve araştırmanın veri toplama sürecini olumsuz etkileyebilecek durumlardan kaçınılmıştır. Katılımcıların kimliklerinin gizli kalması amacıyla kodlamalardan yararlanılmıştır.

Verilerin analizi

Araştırmada elde edinilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, resmedildiği, anlatıldığı, aktarıldığı bir yöntemdir (Sönmez ve Alacapınar, 2013). Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime dönüştürülmesidir. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu analiz yönteminde, bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla sıkça doğrudan alıntılara yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

BULGULAR

Antalya ili Konyaaltı ve Döşemealtı ilçelerinde çalışan okul öncesi öğretmenleri ile bireysel olarak yapılan görüşmelerin analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

1. Okul öncesi öğretmenlerin görüşlerine göre çocukların ilkokula başlamaya hazır olma yaşı

Okul öncesi öğretmenlerine, çocukların ilkokula başlamaya hazır olma yaşları sorulmuştur. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin tamamı çocukların 72 ayı tamamlamış olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, yaşın okula hazırbulunuşlukta tek bir etken olmadığını, bireysel farklılıkların önemli olduğunu belirtmişlerdir: K5, “Çocuktan çocuğa değişiyor ama bence çocuk 72 ayı tamamlamış olmalı...”; K37, “80 ay ve üstü olmalı, çocukların gelişimi için en önemli şey olan oyun hakkı elinden alınmamalı...”, K33, “66-71 ay arası çocukların okula başlaması, okul öncesi öğretmeni rehber öğretmenle birlikte bu kararı vermeli...”.

2. Çocukların okul kayıtlarının ertelenmesine ilişkin okul öncesi öğretmenlerin görüşleri

Okul öncesi öğretmenlerine, çocukların ilkokula kayıtlarının bir yıl ertelenmesi ile ilgili görüşleri sorulmuş; % 80’ni olumlu görüş ifade ederken % 20’si olumsuz olarak değerlendirmişlerdir.

Kayıt Erteleme	Frekans (N)	Yüzde (%)
Olumlu	32	80
Olumsuz	8	20
Toplam	40	100

Tablo 2: Okul öncesi öğretmenlerin kayıt erteleme ile ilgili görüşleri

Okul öncesi öğretmenleri, genel olarak çocukların ilkokula kayıtlarının bir yıl ertelenmesini olumlu bulduklarını, ifade etmişlerdir:

K9, “Okula geç başlamanın çocuklar açısından avantaj sağladığını düşünüyorum, çünkü hem bedensel hem de zihinsel olarak daha gelişmiş oluyorlar, ileriki yıllarda da daha başarılı ve özgüvenli olacaklarını düşünüyorum”,

K18, “Eğer çocuk hazır değilse kaydı erteletilmeli, yoksa ilkokulda yazı yazamıyor, sırasında oturamıyor, sınıfta ağlıyor ve çok erken başarısızlık duygusunu tadıyor. ...”,

K25, “Ay farkı bile bu yaşlarda çok önemli, oyun çocuğu için 40 dakika sırada oturmak çok zor, ben velileri mümkün olduğunca geç başlatmaları yönünde yönlendiriyorum...”.

K31, “Bireysel farklılıklara göre karar verilmeli. MEB’in okula başlama yaşı ile ilgili yaptığı son düzenleme çok iyi, çocuk hazır değilse geç başlamasına, gelişimi ilerde ise erken başlamasına imkân veriyor...”.

Okul öncesi öğretmenleri, okul olgunluğunun sadece yaşa bağlı olmadığını, hazır olmadan ilkökula başlatılan çocukların uyum sorunları nedeniyle sınıf öğretmenlerince tekrar anasınıfına yönlendirilebildiklerini dile getirmişlerdir. Bu durumda, çocukların erken başarısızlık duygusu yaşadıklarını, özgüvenlerinin zedelediğini ve sınıflarına aidiyet hissetmediklerini açıklamışlardır: K40, “Çocuk ilkökula başlıyor, ona ‘sen artık abi veya abla oldun’ deniyor, bir ay sonra ‘çocuk hazır değil’ diye anasınıfına gönderiliyor, çocuk bu durumda çok üzülüyor ve kendine güven problemi yaşıyor...”.

Kayıt ertelemeyi olumsuz olarak değerlendiren öğretmenler, yaşları farklı olan çocukların birlikte eğitim almalarının güçlüklerine dikkati çekmiştir: K24, “İlkokula başlama yaşı 72 ay olmalı ve kayıt erteleme olmamalı...”; K6, “Kayıt ertelemenin yanlış bir uygulama olduğunu düşünüyorum. Sınıfta kaydı ertelenen çocuklar, kurallara uymak istemiyor, etkinlikleri basit buluyor, ilgisini çekmiyor, hiçbir şeyden doyum sağlamıyor, fiziksel olarak iriler ve grup oyunlarında uyumsuzluk oluyor...”

3. İlkokula başlayacak olan çocukların sahip olmaları gereken beceriler

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmelerin analizi sonucuna göre, okula başlayacak çocuklar, aşağıda ifade edilen becerileri kazanmış olmaları gerekmektedir:

Beceri Alanları	Frekans (N)	Yüzde (%)
Psikomotor Beceriler	31	28
Bilişsel Beceriler	25	22
Sosyal Beceriler	19	17
Özbakım Beceriler	17	15
Duyusal Becerileri	16	14
Fiziksel Beceriler	4	4

Tablo 3: Okula hazırbulunuşluk için gerekli becerilere ilişkin frekans tablosu

Çocukların ilkokula başlamaya hazır olmaları için sahip olmaları gereken becerilerin neler olduğuna ilişkin okul öncesi öğretmenlerin ifadelerine örnekler:

K4, “Parmak kasları gelişmiş olmalı, kalemi doğru tutma, boyama, makasla kesme gibi işleri yapabiliyor olmalı yoksa çabuk yoruluyor, yazmak istemiyorlar, ağlıyorlar...”;

K9, “Çocuk duygusal olarak hazır olmalı, çocukluğunu yaşamış, oyuna doymuş ve okulu seviyor olmalı...”;

K34, “Kavramsal gelişimini tamamlamış olmalı, dikkatini en azından 15-20 dakika odaklayabilmeli...”;

K2, “Yetişkin denetimi olmadan doğru davranışlar gösterebiliyor olmalı, korkak, ürkek olmamalı, kendini koruyabilmeli...”;

K28, “Kendini ifade edebilmeli, kurallarına uyabilmeli, dinleme, düşünerek cevap verme, sıraya girme, sırasında oturma, grupla hareket etme gibi sosyal becerilere sahip olmalı...”.

4. Velilerin çocuklarının ilkokula kayıtlarının ertelenmesine ilişkin tutumları

Veriler analiz edildiğinde, çocuklarının ilkokula kayıtlarını bir yıl erteleme konusunda anne-babaların tutumları ile ilgili okul öncesi öğretmenlerin görüşleri üç grupta değerlendirilebilir: Okula kayıt erteletmeye olumlu bakan, dirençli olan ve olumlu olarak değerlendirmesine karşın farklı nedenlerle kayıt erteletmeyen veliler.

Kayıt Erteleme	Frekans (N)	Yüzde (%)
Olumlu	19	48
Dirençli	8	20
Olumlu- Dirençli	13	32
Toplam	40	100

Tablo 4: Velilerin kayıt ertelemeye ilişkin tutumları

Velilerin çocukların ilkokula kayıtlarının ertelenmesini olumlu olarak tanımlayan okul öncesi öğretmenleri; velilerin okula geç başlamayı, çocuğun duygusal ve sosyal hazırbulunuşlukları, gelecekteki başarıları ve özgüvenleri açısından bir avantaj olarak gördüklerini ifade etmişlerdir:

K28, “Ana-babalar, çocuklarını okula bir yıl geç gönderme konusunda hevesliler, ‘çocuğum çocukluğunu yaşasın, kendini ezdirmesin, arkadaşlarına liderlik yapsın’ düşüncesindedir ...”,

K13, “Veliler, çocuklarının altı yaşını doldurmuş olmasını istiyor, kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri, karşılaştıkları problemleri çözebilmeleri ve daha başarılı olabilmeleri için. Ben de bir anne olarak çocuğumu geç başlattım...”.

K14, “*Ana-babalar çocukları özellikle duygusal olarak okula hazırlamıyor, sorumluluk duygusu gelişmemiş, hazırta alışmış, bağımlı çocuklar yetiştiriyorlar. Bu nedenle de gereksiz yere bir yıl daha anaokuluna gönderiyorlar, çocuklar da sıkılıyor...*”.

Çocuklarının okula kayıtlarının ertelenmesine tepkilerini dirençli olarak değerlendiren okul öncesi öğretmenleri; velilerin çocuklarının bir yıl kaybetmelerini istemediklerini, çocuklarının gelişimlerinde bir gerilik olduğunu kabul etmediklerini açıklamışlardır: K35, “*Bir yıl daha anaokuluna veya anasınıfına göndermeleri durumunda çocuklarının sıkılacağını düşünüyorlar...*”; K22, “*Özellikle babalar, çocukları bir an önce okula başlasın, sene kaybı olmasın istiyorlar...*”; K15, “*Çocuklarının gelişimlerinde bir gerilik olduğunu kabul etmek istemiyorlar, çocuklarını normal görüyorlar ve erteletme konusunda tavsiyelerimizi dikkate almıyorlar...*”

Velilerin ilkokula kayıt ertelemeye karşı tutumlarını olumlu-dirençli olarak tanımlayan okul öncesi öğretmenleri ise, velilerin çocuklarının gelişimlerini yakından takip ettiklerini, öğretmenlerin tavsiyelerini önemsediklerini ancak ekonomik nedenler, ilkokulun tam gün olmaması, doktor ve özel eğitim değerlendirme kurulu raporu ile çocuklarının etiketlenmelerinden endişe duymaları gibi nedenlerle kayıt erteletmeyi tercih etmediklerini ifade etmişlerdir: K2, “*Çocuğunu, tavsiyemizle bir yıl geç başlatmak istiyorlar ancak doktor raporu ve RAM raporu almak istemiyorlar; raporun bir gün karşılıklarına çıkmasından endişeleniyorlar...*”; K26, “*Veliye göre değişiyor, kimi okul öncesi eğitimi çok önemsiyor ve çocuğun ihtiyacı yokken kayıt erteletiyor, kimi de tavsiyemize rağmen ekonomik nedenlerle çocuklarını ilkokula kaydettiriyor...*”.

5. Okul öncesi öğretmenlerin sınıflarındaki kayıtları ertelenen öğrencilerin kayıt erteletme nedenleri ile ilgili görüşleri

Okul öncesi öğretmenlerine, sınıflarında kayıtları ertelenmiş öğrencileri olup olmadığı ve kayıt erteletme nedenleri sorulmuştur. Yapılan görüşmelerin analizi sonucunda, katılımcıların tamamının sınıflarında kayıtları ertelenen öğrencilerinin olduğu, bu öğrencilerden 6’sının (%15) sağlık kurulu ve özel eğitim değerlendirme kurulu raporu, 4’nün (%10) ise ilkokula başladıktan sonra sınıf öğretmenleri tarafından anasınıfına yönlendirildikleri bilgisi edinilmiştir. Diğer öğrencilerin (%75) kayıtları ise, okul öncesi öğretmenlerin önerisi veya ailenin isteği ile erteletilmiştir. Katılımcılardan

14'ü ise (%35), kaydı ertelenen öğrencilerinin herhangi bir gelişimsel sorununun olmadığını belirtmişlerdir.

Gelişimsel Sorun Alanları	Frekans (N)	Yüzde (%)
Psikomotor Becerilerde Yetersizlik	10	23
Duygusal Becerilerde Yetersizlik	9	22
Sosyal Becerilerde Yetersizlik	7	16
Bilişsel Becerilerde Yetersizlik	6	14
Dil ve Konuşmada Yetersizlik	5	12
Fiziksel Yetersizlik	5	12
Özbakım Beceriler Yetersizlik	1	2

Tablo 5: Okul öncesi öğretmen görüşlerine göre sınıflarında kayıtları ertelenen çocukların gelişimsel sorun alanları ile ilgili frekans tablosu

Okul öncesi öğretmenlerin, sınıflarındaki kayıtları ertelenmiş çocukların kayıt erteletme nedenleri ile ilgili ifadelerine örnekler:

K14, “Aileler çoğu zaman, kendi kaygılarına, iş durumuna, okul saatlerinin uygunluğuna göre kayıt erteletiyorlar...”

K2, “Çocuk ilkokul 1. sınıfa başladı ancak öğretmeni, algılama ve kendini ifade etme becerileri zayıf olduğu için anasınıfına yönlendirdi...”

K15, “Annesi yabancı uyruklu, çocuk hazır olmasına rağmen annesi 72 ayını doldurmuş olmasını istediği için erteletti...”

K17, “Çalışmalarda zorlanıyor, makas tutma ve kesmede güçlük çekiyor, etkinlikleri yapmak istemiyor, dikkati çabuk dağılıyor...”

K7, “Fiziksel olarak ufak tefek olduğu için annesi, kendini koruyamaz diye anasınıfına bir yıl daha gitmesini istedi...”

K26, “Şekil, sayı, renk gibi kavram bilgisi yetersiz, arkadaşları ile sosyal paylaşımlarda yetersiz olduğu için ilkokul öğretmeni anasınıfına yönlendirilmiş...”

6. Kayıtları ertelenerek okul öncesi eğitime devam eden çocuklar ile diğer çocukların okula uyum becerileri

Okul öncesi öğretmenlerine, kayıtları ertelenen çocukların okula uyum becerilerini diğer çocuklarla kıyasladıklarında nasıl buldukları sorulmuştur. Katılımcıların yanıtları yüzdelik olarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Okula Uyum Becerileri	Daha iyi (%)	Benzer (%)	Yetersiz (%)
Etkinliklere Katılım	33	45	22
Dikkatini Odaklama ve Sürdürme	50	35	15
Davranış Kontrolü ve Kurallara Uyma	52	33	15
Sosyal Beceriler	55	30	15
Fiziksel-Psikomotor Beceriler	50	37	13
Duygusal Beceriler	50	35	15
Zihinsel Beceriler	60	32	8
Kendini İfade Etme	83	10	7
Kişisel Bakım Becerileri	40	55	5

Tablo 6: Kayıtları ertelenen ve ertelenmeyen çocukların okula uyum becerileri

a) Etkinliklere katılım

Okul öncesi öğretmenlerin 18'i kayıt erteleyen çocukların, etkinliklere katılmaya isteklilik, etkinlikleri tamamlama becerilerinin sınıftaki diğer çocuklarla benzerlik gösterdiğini, 13'ü ise olumlu yönde farklılık gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Kayıt erteletmenin etkinliklere katılımı olumlu yönde etkilediğini ifade eden öğretmenler, bu çocukların yönergeleri ilk verilişte anladıklarını, arkadaşlarına yardım ettiklerini ve lider konumuna gelebildiklerini ifade etmişlerdir: K24, *“Etkinliklere katılımları çok iyi, tecrübeliler, fiziki olarak da daha büyük oldukları için liderlik de yapıyorlar...”*; K28, *“Daha başarılı, özgüveni daha yüksek, başardığını gördükçe de daha istekli...”*; K7, *“Etkinlikleri hızlıca bitirip diğer çocuklara yardım ediyor...”*.

Öğretmenlerden 9'u ise kayıt erteleyen öğrencilerin diğer öğrencilere göre geçmiş yıllarda benzer etkinlikleri yaptıkları için sıkıldıklarını, isteksiz olduklarını belirtmişlerdir. K14, *“İstekli değil, etkinlikleri basit buluyorlar, ‘daha önce*

yapmıştım' diye yapmak istemiyorlar..."; K14, "İsteksiz geliyor, sıkılıyor, karnının ağrıldığını bahane ediyor. Diğer çocukları küçük görüyor, uyum sorunu yaşıyorlar..."; K40, "İsteksiz ancak, ben daha açıklamadan resme bakıp yönergeyi anlıyor ve herkesten önce etkinliği bitiriyor, ..."

b) Kendini ifade etme

Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden 34'ü, kayıt ertelenerek okul öncesi eğitime devam eden öğrencilerin kendilerini ifade etme becerilerinin sınıftaki diğer arkadaşlarından daha iyi olduğu görüşündeler. Bu öğrencilerin kelime dağarcıklarının daha geniş olduğunu, zihinsel becerinin de gelişmesi ile düşüncelerini daha iyi ifade ettiklerini belirtilmiştir: K32, "Kendini iyi ifade ediyor, özellikle kitap çalışmalarında hemen algılıyor, şarkıyı daha iyi söylüyor..."; K2, "Kendini ifade etmede bir sorunu yok, özgüveni yerinde, hakkını arar..."; K14, "Çok iyi ama söz almadan, sıra almadan çok konuşuyor..."; K17, "Kelime hazinesi daha geniş, arkadaşı kendini ifade edemediğinde, onun yerine de söz alıp yardımcı oluyor...".

Öğretmenlerden 3'ü kayıt erteleyen öğrencisinin 'Dil ve Konuşma Güçlüğü' nedeniyle özel eğitim desteği aldığını; diğer 3 öğretmen ise kayıt erteleyen öğrencisinin yaşla ilgili değil de bireysel farklılıkları nedeniyle arkadaşlık kuramayıp kendini ifade de yetersiz kaldıklarını açıklamışlardır: K13, "Özel eğitim alıyor, kendini ifade etme konusunda destekliyoruz..."; K24, "Geçen yıla göre çok daha iyi ama hala çok çekingen, artikülasyon bozukluğu var, anlaşılmadığı için konuşmak istemiyor...".

c) Fiziksel-psikomotor beceriler

Çalışmaya katılan 20 okul öncesi öğretmeni, kayıt erteleme ile okul öncesi eğitime devam eden çocukların fiziksel gelişim ve psikomotor becerilerinin sınıf arkadaşlarından daha iyi olduğunu, 15 öğretmen, sınıftaki diğer öğrencilerden belirgin farklılık göstermediklerini, 5 öğretmen de sınıftaki diğer çocuklardan daha geride olduğunu ifade etmişlerdir: K18, "Boy-kilo olarak daha gelişmiş, psikomotor gelişimi çok iyi, bu durumun liderlik açısından ona avantaj sağladığını düşünüyorum..."; K1, "Boy, kilo, hareket kabiliyeti olarak sınıftaki diğer çocuklardan gelişkin, bu da uyum problemine neden oluyor, arkadaşları üzerinde baskı kurabiliyor..."; K32, "Kesme, yapııştırma, boyama gibi etkinlikleri diğerlerine göre daha muntazam bir şekilde yapıyor..."; K37,

“Boy-kilo olarak iyi ancak ince motor becerisi gerektiren faaliyetlerde halen 5-6 ay arkadaşlarından geri, zıplama, merdivenlerden inip-çıkma da biraz zorlanıyor...”

d) Özbakım becerileri

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin 16’sı kayıt ertelenen çocukların, hız, düzen ve yardım almadan giyinme, yemek yeme, tuvalet ve temizlik ihtiyaçlarını yardımsız yapma bakımından kaydı ertelenmeyen çocuklara göre daha iyi oldukları görüşündeler: K13, *“Yeme, giyinme, ayakkabılarını giyme, temizlik gibi ihtiyaçlarını bağımsız olarak gerçekleştirebiliyor, diğer öğrencilerden daha iyi...”*; K31, *“Yardımsız giyinip soyunuyor, tuvalete gidiyor, ayakkabısını giyiyor, eşyalarına sahip çıkıyor oysa küçük olanlara yardım etmek gerekiyor...”*

Öğretmenlerin 22’si kayıt ertelenen öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında bir farklılık olmadığını, özbakımlarını benzer şekilde gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. 2 öğretmen ise kayıt ertelenen öğrencinin arkadaşlarına göre yetersiz kaldığını belirtmiştir: K14, *“Beni kandırmaya çalışıyor; elimi yıkadım diyor yıkamıyor, sifonu çekmiyor, sürekli takip, yardım gerekiyor...”*

e) Zihinsel becerileri

Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerden 24’ü, kayıt ertelenen çocukların diğer çocuklarla göre zihinsel gelişimlerinin, problem çözme, yönergeleri anlama, kavram bilgisi, bilgiyi hızlı işleme, soyut düşünme becerilerinin daha iyi olduğunu ifade ettiler. Öğretmenler, kayıtları ertelenen çocukların geçen yıldan deneyimli oldukları için yönergeleri çabuk algıladıklarını, bilişsel yeti gerektiren etkinlikleri hızlıca bitirip diğer çocuklara, hatta öğretmenlere yardımcı olabildiklerini belirtmişlerdir: K39, *“Çok fark ediyor, yönergeyi kendileri çözüyor, verileni hemen alıyorlar...”*; K15, *“Renkler, sayılar, basit toplama-çıkarma işlemlerinde çok daha iyi...”*; K35, *“Soyut kavramları daha iyi kavlıyor diğer çocuklara daha somutlaştırarak açıklamak gerekiyor...”*. Bazı öğretmenler ise kayıtları ertelenen çocukların çabuk sıkıldıklarını, etkinlikleri yapmak istemediklerini, grup dinamiğini bozduklarını belirtmişlerdir: K1, *“Problem çözmede daha iyi, etkinlikleri hızlıca bitiriyor, diğerlerinin kendisine yetişmelerini beklerken sıkılıyor...”*; K29, *“Algısı açık, esprili, düşük seviyede bilişsel beceri gerektiren etkinlikleri bebeksi buluyor, yapmak istemiyor...”*

Çalışmaya katılan 13 öğretmen ise, kayıt ertelenen çocukların bilişsel becerilerinin sınıflarındaki diğer çocuklar ile benzer olduğunu; 3 öğretmen de farkın, kayıtları ertelenen çocuklar aleyhinde olduğunu dile getirmişlerdir: K27, *“Renk, sayı ve diğer kavramları daha iyi kavramaya başladı bu yıl, arkadaşların seviyesine geldi...”*.

f) Dikkatini odaklama ve sürdürme becerileri

Verilerin analizi sonucunda, kayıt erteleme ile okul öncesi eğitime devam eden çocukların dikkatini odaklama ve sürdürme becerilerinin diğer çocuklarla kıyaslandıklarında farkın kayıtları ertelenen çocuklar lehine olduğu araştırmaya katılan öğretmenlerin 20’si tarafından ifade edilmiştir. Katılımcılar, kayıtları ertelenen çocukların özellikle bilişsel beceri gerektiren etkinlikleri daha hızlı ve yardımsız tamamladıklarını, daha iyi odaklandıklarını ve dikkatlerini daha uzun süre sürdürebildiklerini ifade etmişlerdir: K14, *“Kaydı ertelenen öğrenci, etkinliklere daha kolay ve uzun süre odaklanıyor. Özellikle de kendilerine ilginç gelen etkinliklerde, basit bulduklarında dikkatlerini vermiyor...”*; K35, *“Bilişsel beceri gerektiren, zorluk seviyesi yüksek etkinliklere daha iyi odaklanıyor...”*.

Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerden 14’ü kayıt erteleyen çocuklar ile diğer çocuklar arasında dikkat becerileri bakımından bir farklılık gözlemediklerini, 6 öğretmen ise farkın kayıt erteleyen çocuklar aleyhinde olduğunu belirtmişlerdir: K40, *“Geçen yıl benzer etkinlikleri yaptığı için sıkılıyor, dikkatini vermiyor...”*; K17, *“Diğer çocuklardan bir farkı yok, ancak geçen yıl şarkı veya şiir ezberleme, hikâye dinleme gibi faaliyetlerde dikkatini odaklayamıyor, boyama etkinliklerini yoruldum diye bırakıyordu...”*; K16, *“Dikkati kısa süreli, göz teması kuramıyor, etkinliğin başlangıcında onunla bireysel olarak çalışmam, açıklamalar yapmam gerekiyor...”*

g) Duygusal beceriler

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmelerin analizi sonucunda, kayıt erteleyen çocukların, duruma uygun duygusal tepki verme, sakinlik, empati kurma, kendine güven, duygu ve düşüncelerini ifade etme, bağımsız hareket etme, liderlik gibi becerilerinin sınıftaki diğer çocuklardan daha gelişmiş olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmaya katılan 20 okul öncesi öğretmeni, kayıt erteleyen öğrencilerinin duygusal becerilerinin daha iyi olduğunu ifade ederken 14’ü aralarında belirgin bir fark

gözlemlemediklerini, 6'sı, ise kayıt erteleyen öğrencinin daha agresif, empati kurmada, duygularını ayırt etme ve ifade etmede daha zayıf olduklarını belirtmişlerdir: K17, *"Yetişkin olmadığı durumlarda nasıl davranması gerektiğini bilir, tehlikelerin farkındadır, kendini korur..."*; K40, *"Bağımsız, özgüveni yüksek, hakını arar, empati kurar, çocuklar birbirleri ile kavga ettiğinde uzlaştırır, çözüm önerir örneğin, '5 dakika sen oyna 5 dakika sen oyna gibi..."*; K27, *"Bir sorunu olduğunda yardım ister..."*; K21, *"Öfke kontrolü daha iyi, çabuk sakinleşiyor..."*; K19, *"Kayıt erteleyen çocukla diğer çocuklar arasında pek fark yok, farklılıklar ailenin yetiştirme tarzından kaynaklı..."*

h) Diğer çocuklarla sosyal ilişkiler

Çalışmaya katılan 22 okul öncesi öğretmeni, kayıtları ertelenen çocukların, arkadaşlarını oyuna davet eden, destekleyen, yatıştırıcı, anlayışlı, liderlik yapan ve daha anlamlı ilişkiler kuran, sevilen çocuklar olduklarını ifade etmişlerdir. K9, *"Çok hümanist, arkadaş canlısı bir çocuk, arkadaşları çok seviyor..."*; K31, *"Yönetici, yönlendirici ve lider, çatışmalarda yatıştırıcı, arkadaşlarını oyuna davet eder, sağ kolum gibi..."*; K40, *"Sınıfın lideri, diğer çocuklar o ne derse yapar, onun grubunda olmak istiyorlar, etrafında toplanıyorlar, tercih edilen bir çocuk..."*

Katılımcılardan 12'si kayıt erteleyen çocuklar ile diğer çocuklar arasında bir fark olmadığını, farklılıkların kişisel özelliklerinden kaynaklandığını belirttiler. Farkın kayıt erteleyen çocukların aleyhinde olduğunu ifade eden öğretmenler ise, bu çocukların bireysel hareket ettiklerini, diğer çocuklara göre öncelikli olduklarını düşündükleri için sıra bekleme ve oyuncak paylaşımı gibi konularda çatışma yarattıklarını, diğer çocuklar üzerinde baskı kurmaya çalıştıklarını açıkladılar. K28, *"Büyük olduğu için hiyerarşik üstünlük sağlamaya, diğer çocukları ezmeye çalışıyor..."*; *"Diğer çocuklardan öncelikli gibi görüyor kendini, oyuncağı alması gereken oymuş, söz hakkı onunmuş gibi..."*; K23, *"Pasif, sessiz, diğer çocuklarla çok iletişim kurmuyor..."*; K26, *"Diğer çocuklarla iletişimde problem yaşıyor, oyuncağı izinsiz aldığı için tepki alıyor..."*.

i) Davranış kontrolü ve kurallara uyma

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin 21'i, kayıt erteleyen çocukların davranış kontrolü ve kurallara uyma becerilerinin kayıt erteletmeyen çocuklara göre daha gelişmiş olduğunu ifade etti. Öğretmenler, bu çocukların kuralların gerekliliğinin daha

çok bilincinde olduklarını ve kurallara uyduklarını, arkadaşlarını da bu konuda uyardıklarını, tehlikelere karşı kendilerini korumaya daha duyarlı olduklarını dile getirmişlerdir: K24, *“Tecrübeli olduğu için diğer çocuklara göre daha düzenli ve kurallara uygun davranışlar sergiler...”*; K38 *“Kuralların gerekliliğinin bilincinde olduğu için kurallara uyar, uymayan arkadaşlarını uyarır ve bu konuda bana yardımcı olur...”*; K17, *“Kuralları takip eder, arkadaşlarına da hatırlatır, yol gösterir...”*; K34, *“Tehlikelere karşı çok duyarlı, hem kendini hem de başkalarını korumaya çalışır...”*; K5, *“Söz dinler, sırasını bekler, izin alır...”*.

Öğretmenlerin 13’ü kayıt erteleyen öğrenci ile diğer öğrenciler arasında bir farklılık gözlemlemediklerini belirtmişlerdir. Farkın kayıt erteleyen öğrenci aleyhinde olduğunu ifade eden öğretmenler ise, bu öğrencilerin; kuralları bildikleri halde uymadıkları, sürekli takip ve müdahale gerektirdiğini, davranış sorunları olduğunu açıklamışlardır: K10, *“Diğer çocuklardan farklı değil, benzer özellikler gösteriyor...”*; K15, *“Kuralcı bir çocuk ama bu kayıt ertelemeyle ilgili değil, disiplinli bir ailenin çocuğu...”*; K26, *“Yetersiz, sürekli müdahale edilmesi, uyarılması gereken bir çocuk, davranış sorunları var...”*; K28, *“Kuralları çiğnemeye eğilimli, zorluyor...”*.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada ulaşılan sonuçlar ana temalar altında özetlenmekte, tartışılmakta ve bazı öneriler sunulmaktadır.

Okul öncesi öğretmen görüşlerine göre okula başlamaya hazır olma yaşı

Okul öncesi öğretmenlerinin tamamı, çocuğun ilkokula hazırbulunuşluk düzeyinde yaşın önemli bir etken olduğunu ve 6 yaşını tamamlamış çocukların ilkokula başlatılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç, evrensel düzeyde kabul edilmiş Piaget, Thorndike gibi gelişim kuramcılarının görüşleriyle ve alanda yapılan birçok araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Yaş ölçütü çerçevesinde okula hazırbulunuşluğun incelendiği bir çok araştırma sonucu çalışmamızda elde ettiğimiz verilerle tutarlı olup; 72 ay ve altı çocukların gelişimsel olarak ilkokula hazır olmadıklarını, çocukların yaşları arttıkça, okuma yazma becerilerindeki hazırbulunuşluk düzeylerinin arttığını göstermektedir (Arı, 2014; Bayat, 2015; Dermircan, Gürten ve

Uysal, 2014; Gündüz ve Özarslan, 2013; Güneş, 2013; Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat, 2014; Konarzewski, 2014; Yangın, 2007).

Okul öncesi öğretmen görüşlerine göre yaş, okul olgunluğu için tek bir ölçüt değildir, çocuklar gelişimsel özellikleri açısından bireysel farklılıklar gösterir. Bu sonuç, kronolojik yaşın çocuğun okula hazır olmasında tek başına belirleyici olmadığını, her çocuğun kalıtsal özellikleri ve çevresi nedeniyle okul olgunluğuna aynı takvim yaşında ulaşamayacağını gösteren diğer araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir (Gündüz ve Çalışkan, 2013; Yeşil Dağlı, 2012).

Araştırmada, MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde (MEB, 2019) yapılan son değişikliğin, çocukların okula başlama yaşına (66-78 ay), bireysel farklılıkları gözeticilerle karar verilmesine imkân sağlaması nedeniyle katılımcılar tarafından genel olarak olumlu bulunmuştur. Okula başlama yaşı konusunda sağlanan bu esneklik, gelişimi önde olan çocukların okula erken başlatılmasını mümkün kılarken hazır olmayan çocukların da okula daha geç başlatılmasına olanak tanımaktadır. Burada önemli olan, tüm gelişim alanlarında çocuğun yakından izlenerek veli ve uzmanların (okul öncesi eğitim öğretmeni, psikolojik danışman, yöneticiler, doktor...) işbirliği içinde çocuğun okula hazırbulunuşluk düzeyi ve okula kayıt konusunda doğru karar vermesidir. Burada kayıt erteleme sürecine katılan tüm paydaşların çocuğun gelişimi, okula hazırbulunuşluk becerilerine ilişkin bilinç ve farkındalık düzeyinin artırılması için eğitim almalarının önemi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca okul olgunluğunu değerlendirmek için geliştirilmiş olan standart ölçme araçlardan da yararlanılmalıdır.

Kayıt erteletme konusunda okul öncesi öğretmen görüşleri

Araştırma sonucu, okula kayıt ertelemenin, hazır olmadan çocuğun okula başlatılmasının yaratacağı birçok uyum sorununu önlemiş olacağını göstermektedir. Bu sonuç, okula erken başlamanın akademik başarısızlık, özgüvenlerinin zedelenmesi, dikkatini odaklama ve sürdürmede güçlük, okuldan uzaklaşma gibi etkileri ile ilgi başka araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir (Oktay, 2010; Tunmer vd., 2004; Doğan vd., 2008; Yangın, 2007; Uğur vd., 2016).

Araştırma sonucu, okula kayıt ertelemenin çocuğa olgunlaşmak için zaman kazandırmasının yanında, bu çocukların okul öncesi eğitimden yararlanmalarının

sağladığı kazanımlara da dikkati çekmektedir. Alan yazın incelendiğinde de, okul öncesi eğitim alan çocukların okula hazırbulunuşluk düzeyi, okula uyum, akademik başarı, sosyal iletişim, özdüzenleme becerilerinin okul öncesi eğitim almamış olan akranlarından daha yüksek olduğu görülmektedir (Alakoç Pirpir vd., 2017; Oktay, 2010; Kayılı, 2010; Bayındır ve Biber, 2017; Erkan ve Kırca, 2010; Ekinci ve Bozan, 2019; Pehlivan, 2016; Yıldız, 2013). Bu sonuçlar, ülkemizde okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmasının ve okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Diğer yandan araştırmaya katılan okul öncesi eğitim öğretmenlerden 14'ü (% 32'si) kayıt erteleten öğrencisinin gelişimsel herhangi bir sorunun olmamasına, okula hazırbulunuşluk düzeyinin yeterli olmasına rağmen ebeveynlerinin isteği ile kayıtlarının erteletildiğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 8'i (% 20'si), kayıt erteletmenin olumsuz etkilerine dikkati çekmiş ve bu çocukların sınıfta uygulanan programı basit bulduklarını, etkinliklere katılım ve kurallara uymada sorun çıkardıklarını açıklamışlardır. Sınıflarında farklı yaş grubundan çocukların bulunmasını, eğitim etkinliklerini farklı uygunluk düzeyindeki çocuklarla yapmak durumunda kalmaları nedeniyle öğretmenlerin sakıncalı bulduklarını gösteren başka araştırmalar da bulunmaktadır (Arı, 2014; Başar, 2013).

Özetle hazır olmadan okula başlayan çocuklar, okula uyum sağlamada zorlanarak kendilerini yetersiz hissedebilir, akademik benlik algıları bundan olumsuz etkilenebilir. Hazır olduğu halde okula geç gönderilen çocuklar ise, sınıflarında uygulanan program, onların gelişim düzeylerinin altında olacağından onlara basit, sıkıcı gelebilir ve çocukların okuldan uzaklaşmalarına neden olabilir (Bağçeli Kahraman ve Başal, 2013; Oktay, 2010).

Çocukların ilkokula hazırbulunuşluk için gerekli gelişimsel özellikleri ve becerileri

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen verilere göre, çocukların ilkokula başlamaya hazır olmaları ve uyum sağlayabilmeleri için gerekli olan beceri ve yeterlilik alanlarını şu şekilde gruplandırılmıştır:

- Psikomotor beceriler (% 28): kalem tutma, çizme, boyama, makasla kesme, el göz koordinasyonu, basit şekilleri kopyalama, çizgi çizme,

- Bilişsel beceriler (%22): kavramları tanıma, yönergeleri algılama, örüntü kurma, dikkatini odaklama ve sürdürme, yeterli sözcük dağarcığına sahip olma, neden sonuç ilişkisi kurabilme,
- Sosyal beceriler (%17): Arkadaşları ile iyi ilişkiler kurabilme, kuralları anlama ve uygulama, sıra alma, sorumluluk alma, gözlem yapma, tehlikelerin farkına varma ve kendini koruma,
- Özbakım becerileri (%15): Yardımsız giyinme-soyunma, tuvalete gitme, kişisel temizliğini yapabilme,
- Duygusal beceriler (%14): Kendini ifade edebilme, kendine güven duyma, okulu sevmeye, anne-babadan ayrılabilme becerileri.

Çocukların okula hazırbulunuşlukları için gerekli ön yeterlilikler ile ilgili araştırmamızda elde edilen bulgular, diğer araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Akay ve Ceylan, 2019; Aksoy, 2018; Başar, 2013; Gündüz ve Çalışkan, 2013; Duran, 2013; Koçyiğit, 2014; Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş, 2014; Oktay, 2010; Senemoğlu, 2007; Yangın, 2007).

Anne-babaların ilkökul birinci sınıfa kayıt erteletme ile ilgili tutumları

Ana-babaların, çocuklarının ilkökula kayıtlarının ertelemesine ilişkin tutumları hakkında çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, bulgular üç grupta değerlendirilebilir: Bazı veliler, çocuklarının fiziksel, psiko-sosyal ve akademik olarak ilkökula hazır olmamaları nedeniyle öğretmenlerinin tavsiyeleri doğrultusunda ilkökula kayıt erteletmeyi tercih etmektedirler. Bazı veliler de; ekonomik zorluk, çocuğunun akaranlarından gelişimsel olarak farklı olduğunu kabul etmeme, çocuğunun “Sağlık Kurulu raporu” ve “RAM Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu” gibi raporlarla etiketlenmesi ve bir yıl zaman kaybedeceği gibi endişelerle, çocuğu hazır olmadan ilkökula göndermektedir. Bazı veliler ise, çocuklarının sınıfın büyüğü olmasının hem akademik hem de psikososyal avantajları olacağını düşünerek, çocukları okula hazır olsa da yasaların elverdiği sürece okula başlama yaşını ertelemek istemektedirler.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri, ailenin sosyo-ekonomik durumunun da okula kayıt erteleme kararını etkilediğini, gelir seviyesi düşük ailelerin, okul öncesi eğitimin zorunlu olmaması ve maliyetli bulmaları nedeniyle okul öncesi

eğitime çocukları göndermeyip ilkokula daha erken kaydettirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar, sosyo-ekonomik değişkenlerin (ailenin gelir düzeyi, annenin eğitim düzeyi, istihdam durumu), okul öncesi eğitime katılım ve okula başlama yaşı üzerindeki etkisini inceleyen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (AÇEV, 2018; Eshetu, 2014; Taner ve Başal, 2013). Oysa birçok araştırma sonucu, ailenin sosyo-ekonomik seviyenin daha yüksek olmasının, çocuğun gelişimini ve okula hazırbulunuşluk düzeyini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır (Erkan, 2011; Üstün, Akman ve Uyanık, 2000; Yıldız ve Çiçekler; 2010).

Kayıtları ertelenen çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına uyumu

Kayıtları ertelenerek okul öncesi eğitime devam eden çocuklar ile yaşça küçük diğer çocuklar, okula uyum becerileri bakımından karşılaştırdıklarında şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- İlkokula kaydı ertelenerek okul öncesi eğitime devam eden çocukların, kendini ifade etme, yönergeleri kavrama, problem çözme, dikkatini odaklama ve sürdürme, davranışlarını kontrol etme ve kurallara uyma, akranlarıyla olan sosyal etkileşimlerini düzenleyebilme ve fiziksel becerileri diğer çocuklara göre daha gelişmiştir.
- Etkinliklere katılım konusunda, katılımcıların yüzde 45'i, kayıtları ertelenen çocuklar ile diğer çocuklar arasında bir fark olmadığını belirtirken, yüzde 33'ü, kayıt erteleyen çocukların daha istekli olduklarını; yönergeleri ilk verilişte anladıklarını, etkinlikleri hızlıca tamamlayıp arkadaşlarına yardım ettiklerini, yüzde 22'si de isteksiz olduklarını açıklamışlardır. Bu sonuçlar, çocukların kendilerine çok güç veya çok kolay gelen etkilere ilgi duymadıkları ve katılmak istemedikleri şeklinde yorumlanabilir (Bağçeli Kahraman ve Başal, 2012; Oktay, 2010).

Araştırma sonucu, çocukların kayıtlarının ertelenmesinin ve okul öncesi eğitimden yararlanmalarının onların, okula hazırbulunuşluk için gerekli olgunluğa ulaşmalarında etkili olduğunu göstermektedir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Anne-babaların okula hazırbulunuşluk ve uyum becerileri konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla seminerlere, konferanslara vb. etkinliklere katılımları desteklenebilir.
- Çocukların okul öncesi eğitime erken yaşlarda başlaması konusunda aileleri teşvik edici ve bilgilendirici programlar düzenlenebilir.
- Okul öncesi eğitim hizmetleri yaygınlaştırılarak bütün çocukların bu eğitimden yararlanması sağlanabilir.
- Çocuğun okul olgunluğu, okula hazırbulunuşluk ve öz düzenleme becerileri standart ölçeklerden yararlanılarak, okul psikolojik danışmanı, okul öncesi öğretmeni, veli ve okul yönetimi işbirliği ile değerlendirilebilir. Gerekli durumlarda uzman doktor ve RAM ile işbirliği içinde çocuğun okula kaydı ertelenebilir.
- Çocukların okula hazırbulunuşluk ve uyum becerilerini nasıl destekleyecekleri konusunda okul öncesi öğretmenlerine hizmet içi eğitim kursları düzenlenebilir.
- Yapılan araştırma, Konyyaltı ve Döşemealtı ilçelerine çalışan 40 okul öncesi öğretmenin görüşleri ile sınırlıdır. Araştırma daha geniş bir evren ve örneklem ile gerçekleştirilebilir.
- Okul öncesi dönemdeki çocukların ilkokula hazırbulunuşluk ve uyum becerilerine yönelik programlar tasarlanarak deneysel araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Alakoç Pirpir, D., Soydan, S. ve Angın, E. (2017). Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluk Düzeylerini Yordayıcı Bazı Değişkenler. Ercan Demirel ve Serkan Dinçel (Ed.). *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler ve Nitelik Arayışı içinde* (pp. 489-504). Ankara: Pegem Akademi.
- Akay, D ve Ceylan, R. (2019). Birinci sınıfa başlamak için okula başlama yaşı mı okula hazır oluş mu? *Milli Eğitim Dergisi*. Cilt 48. Sayı. 224, (7-31).
- Aksoy, F. (2018). Okul öncesi dönemdeki gelişimsel yetersizliği olan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri okula uyumlarını yordar mı? *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 91-105
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı [AÇEV]. (2018). *Türkiye’de 0-6 Yaş Çocuğun Durumu*.
- Arı, A. (2014) Teacher views about the starting age of the first grade elementary school. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 14 (3), 1043-1047

- Arı, M., Bayhan, P., Üstün, E. ve Akman, B. (2002). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 6-8 yaş çocuklarının gelişimsel değerlendirilmesi. *Journal of Qafqaz University*, 9, 103-112.
- Aydoğan, Y. (2006). Ev ortamının çocuğun gelişimine göre düzenlenmesi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8 Cilt: 3 Sayı:10 ISSN: 1303-0256
- Bağçeli Kahraman, P. (2012). *Aile katılımı boyutu zenginleştirilmiş okul öncesi eğitim programının 5-6 yaş çocukların ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Bağçeli Kahraman, P. ve Başal, H. A. (2013). Okula hazırbulunuşluğu değerlendirme testinin uyarlama çalışması. *International Journal of Social Science*, 6(1),889-911.
- Başar, M. (2013). Okuma yazma öğrenerek ilkokula başlayan çocukların karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 17, Sayı:56.
- Başaran, İ. E. (1998). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Aydan Web Tesisleri.
- Bayat, S. (2015). İlkokuma yazma öğretiminde 60-66 aylık çocuklar ile ilgili yaşanan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 172-185.
- Bayındır, D. ve Biber K. (2019). 60-72 aylık çocukların okula hazırbulunuşluk düzeyleri ile öz düzenleme beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 135-154, doi: 10.23863/kalem.2018.105
- Bilek, M. H. (2011). *Okul öncesi dönem çocuklarının ev ile okul ortamındaki sosyal becerilerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
- Canbulat, A. K. ve Yıldızbaş F. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 60-72 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşleri. *DergiPark, Abant İzzet Baysal Üniversitesi eğitim Dergisi*, Cilt:14,-S.1.
- Demir, S. ve Üstün, E. (2018). 60-66 aylık çocukların ilkokul 1.sınıfa başlaması uygulamasına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 17 (3), 1604-1618.
- Demircan, S., Gürlen, E., ve Uysal, F. (2014). Okula yeni başlayan öğrencilerin doğum ayları ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 13 (26),205-215.
- Dinç, B. (2013). Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş ve okul olgunluğu. F. Alisinanoğlu (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları içinde (ss. 89-116)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan S, Kelleci M, Sabancıoğulları S ve ark. (2008) Bir ilköğretim okulunda öğrenim gören çocuklarda ruhsal uyum sorunları. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* 7(1):47-52.
- Ekinci, A. ve Bozan, S. (2019). Zorunlu okul öncesi eğitime geçiş ile ilgili anasınıfı ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 482-500.
- Erbay, E. (2008). Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri. <http://hdl.handle.net/11499/2798> (ET: 25.08.2020)

- Erkan, S. (2011). Farklı sosyoekonomik düzeydeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 186-197.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Erten, H. (2012). *Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri, akran ilişkileri ve okula uyum düzeyleri arasındaki ilişkilerin izlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Esaspehlivan, M. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarına gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazırbulunuşluklarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eshetu, A. A. (2014). The impact of attending preschool education on later academic achievement of students: empirical evidences from Dessie, Ethopia. *Basic Research Journal of Education Research and Review*. 4 (3), 72-80.
- Fındık Tanrıbuyurdu, E. (2012). *Okul öncesi öz düzenleme ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.
- Gündüz, F. ve Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 Aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi. *Electronic TurkishStudies*, 8(8).
- Gündüz, H. B. ve Özarslan, N (2017). Farklı yaş kategorilerinde ilkokula başlayan öğrencilerin oklu olgunluğu ve öğretmen görüşlerine göre okula uyum problemleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 212-230.
- Güneş, F. (2013). *Okuma yazma öğrenme yaşı*. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 9 (4), 280-29.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Kahramanoğlu, R., Tiryaki, E. N. ve Canpolat, M. (2014). İlkokula yeni başlayan 60-66 ay grubu öğrencilerin okula hazır oluşları üzerine bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1065-1080.
- Kandır, A. ve Orçan, M. (2009). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin beş-altı yaş çocuklarının erken öğrenme becerilerinin bazı değişkenler yönünden incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 2(1), 1-13.
- Kapçı, E. G., Artar, M. Çelik, E. G., Daşçı, E. ve Avşar, V. (2013). *İlkokul birinci sınıfa farklı yaşlarda başlayan çocukların ruhsal ve sosyal gelişimi ile akademik benlik algulamaları açısından karşılaştırılması*. Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Proje.
- Kaya, Ö.S. ve Akgün, E. (2016) Okul öncesi dönemdeki çocukların okula uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*, 2016; 15(4): 1311-1324,

- Kayılı, G. (2010). *Montessori yönteminin anaokulu çocuklarının ilköğretime hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Keçecioglu, Ö. (2015). *MEB okul öncesi eğitim programı ve montessori yaklaşımına göre eğitim alan 5 yaş çocuklarının sosyal becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı
- Kern ML, Friedman HS (2009) Early educational milestones as predictors of lifelong academic achievement, midlife adjustment, and longevity. *Journal of Applied Developmental Psychology* 30.419-430
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazırbulunuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Koçyiğit, S. (2014). Okul öncesi dönem çocuklarının ilkokul hakkındaki görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 14 (5), 1861-1874.
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21).
- Konarzewski, K. (2014). The effects of school entrance age on academic performance. *Edukacia*. 5 (130), 5-18.
- Lever-Chain J (2001) Exploring the effect of age of entry to school on boys' attitude towards reading. *Educate* 1(1):66-84.
- MEB. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2019). *Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Ankara
- Milli Eğitim Bakanlığı. *Eğitim istatistikleri*. ISBN 978-975-11-5133-9. Ankara.
- OECD (2019). *Bir Bakışta Eğitim Raporu*. <https://www.egitimreformugirisimi.org/yayin/bir-bakista-egitim-2019a-gore-turkiyede-egitimin-durumu/> (ET:18.08.2020)
- Oktay, A. ve Polat Unutkan, Ö. (2005). İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması. *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. 1, 145 155.
- Oktay, A. (2007). *Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş Projesi*. Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, Okul Öncesi Eğitimi, Öğretmen Eğitimi. 01 Şubat 2007. Antalya. İstanbul:Neta.
- Oktay, A. (2010). Okulöncesi Eğitim ve İlköğretimin Çocuğun Yaşamındaki Yeri Ve Önemi. A. Oktay (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. (1. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, E. ve Uysal, K. (2013). İlkokul 1.sınıf öğrencilerinin okuma–yazma süreçlerinin takvim yaşı yönünden karşılaştırılması. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 1041-1054.

- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitimi alan ve almayan öğrencilerin ilk okuma yazmaya geçiş sürecinin, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Perera H (2005) Readiness for school entry: A community survey. *Public Health* 119:283-289.
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi Eğitim Programları Hangi Yeterlilikleri Kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1994)21-30
- Sert, N. (2014). School entry age: 66 months of age for literacy skills. *Social and Behavioral Sciences*. 141, 25-29.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Snowden, R. (2010). *Kilit Fikirler*. (Çev; M. İnan). Optimist: İstanbul.
- Stipek, D. ve Byler, P. (2001). Academic achievement and social behaviors associated with age of entry into kindergarten. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 22(2), 175-189.
- Şentürk, C. (2016). Takvim yaşı olarak ilköğretim birinci sınıf eğitimine erken başlayan çocuklarda karşılaşılan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri. *Journal of European Education*, 6(3),2146-2674.
- Şepitçi Sarıbaş, M. ve Gültekin Akduman, G. (2019). 5-6 Yaş çocuklarının öz düzenleme becerilerinin okul uyumu ile ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar*, Cilt: 12 Sayı: 63
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Taner, M. ve Başal H. A. (2013). Farklı Sosyo-ekonomik düzeylerde okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, <http://kütüphane.uludag.edu.tr/Unnivder/uufader.htm>. (ET: 16.10.2020)
- Tekin, H. Ve Koçyiğit, S. (2019). Öz düzenleme becerilerinin ilköğretime hazırbulunuşluk üzerindeki etkisi. *Kastamonu Education Journal*, 28(5), 1932-1945.
- Taşkın, N. (2013). *İlköğretime hazırbulunuşluk ve hazırbulunuşluğu etkileyen faktörler*. T. Erdoğan (Ed.), İlkokula hazırlık ve ilköğretim programları içinde. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Türk Tabipleri Birliği. (2012) *Çocukların gelişim süreçleri ve okula başlama*. Türk Tabipleri Birliği Yayınları, Ankara. Eylül 2012.
- Uğur, Ç., Sertçelik, M., Gül, H., Saday Duman, N., Kına, S., Erdoğan, G., Gürkan, K., Günay Kılıç, B. (2016). İlköğretime başlama yaşı ile ruh sağlığı sorunlarının ilişkisinin araştırılması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*: 23(2).
- UNICEF. (2012). *School readiness: A conceptual framework*. United Nations Children's Fund: New York. Retrieved from

[http://www.unicef.org/education/files/Child2Child_ConceptualFramework_FINAL\(1\).pdf](http://www.unicef.org/education/files/Child2Child_ConceptualFramework_FINAL(1).pdf)
(ET:18.08.2020)

- Uysal, A. ve Kaya Balkan, İ. (2015). Sosyal beceri eğitimi alan ve almayan okul öncesi çocukların, sosyal beceri ve benlik kavramı düzeyleri açısından karşılaştırılması. <http://dergipark.gov.tr/iupcd> Psikoloji Çalışmaları 35-1 (2015) 27-56 (ET:26.10.2021)
- Ülkü, B. Ü. (2007). *Anasınıfı ve ilköğretim 1. sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin, çocukların okul olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Üstün, E., Akman, B., & Uyanık, G. (2000). Farklı sosyoekonomik kökenli 6 yaş grubu çocukların ilkokula hazırlık düzeylerinin bir değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 54-58.
- Yangın, B. (2007). Okulöncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazırlanış durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294-305
- Yazıcı, Z. (2002). Okul öncesi eğitiminin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155.
- Yeşil Dağlı, Ü. (2012). Çocukların ilkokul birinci sınıfa başlama yaşına göre üçüncü sınıf başarılarının incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 33, 291-300.
- Yolcu, S. ve Tanış, H.M. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 4 (2), 130-141
- Yörükoğlu, A. (2010). *Çocuk Ruh Sağlığı*. Özgür Yayın Evi.